

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1981

Vyhlášené: 29.12.1981

Vyhlášená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

127

Z Á K O N

České národní rady

ze dne 17. prosince 1981

o vnitřním obchodě

Česká národní rada se usnesla na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ

Úvodní ustanovení

§ 1

Předmět úpravy

(1) Vnitřní obchod je odvětvím socialistické hospodářské soustavy, které aktivně zprostředkovává spojení mezi výrobou, popřípadě dovozem spotřebního zboží (dále jen "zboží") a jeho rozdělováním a spotřebou; tím napomáhá k uspokojování potřeb občanů na vnitřním trhu a k vytváření podmínek socialistického způsobu života.

(2) Zákon vymezuje postavení a úkoly vnitřního obchodu v souladu s hospodářskou a sociální politikou Československé socialistické republiky a upravuje podmínky provozování obchodní činnosti ve vnitřním obchodě, jakož i práva a povinnosti orgánů, organizací a občanů na tomto úseku.

§ 2

Základní úkol vnitřního obchodu

(1) Základním úkolem vnitřního obchodu je zabezpečovat v souladu s národohospodářskými plány a jednotnou socialistickou obchodní politikou rozvoj plánovitého, hospodářného a plynulého uspokojování potřeb občanů prodejem zboží a poskytováním služeb podle tohoto zákona na vnitřním trhu.

(2) Za plnění tohoto základního úkolu odpovídají orgány, které řídí obchodní činnost a organizace, které ji provozují.

(3) Ostatní orgány a organizace, které se svou výrobní nebo jinou činností podílejí na zabezpečování potřeb občanů na vnitřním trhu, jsou povinny vytvářet podmínky potřebné k plnění úkolu podle odstavce 1.

§ 3**Jednotná socialistická obchodní politika**

(1) Ve vnitřním obchodě se uskutečňuje jednotná socialistická obchodní politika, jejíž zásady určuje vláda České socialistické republiky.

(2) Zásady jednotné socialistické obchodní politiky navrhuje vládě České socialistické republiky ministerstvo obchodu České socialistické republiky (dále jen "ministerstvo obchodu"), které provádění jednotné socialistické obchodní politiky řídí a v součinnosti s Českým svazem spotřebních družstev, ostatními ústředními orgány a krajskými národními výbory ji provádí.

ČÁST DRUHÁ**Obchodní činnost a podmínky jejího provozování****ODDÍL 1****Obchodní činnost****§ 4****Vymezení pojmu**

Obchodní činností se pro účely tohoto zákona rozumí provozování maloobchodní činnosti, poskytování obchodních služeb v souvislosti s maloobchodní činností, poskytování služeb veřejného stravování, ubytovacích služeb a služeb cestovních kanceláří, jakož i provozování velkoobchodní činnosti, pokud jsou uvedené činnosti provozovány na vnitřním trhu.

§ 5**Maloobchodní činnost**

Maloobchodní činností se rozumí provozování prodeje, popřípadě obstarávání prodeje zboží občanům ¹⁾ a v rozsahu a za podmínek stanovených prováděcím předpisem též organizacím.

§ 6**Obchodní služby**

Obchodními službami se rozumí služby související s maloobchodní činností, poskytované občanům k uspokojování jejich potřeb. Rozsah a podmínky poskytovaných obchodních služeb určí nadřízený orgán.

§ 7**Služby veřejného stravování**

(1) Službami veřejného stravování se rozumí příprava a prodej jídel, polotovarů, nápojů, popřípadě doplňkový prodej zboží a poskytování služeb souvisejících s veřejným stravováním v odbytových střediscích restauračního stravování.

(2) Za služby veřejného stravování podle tohoto zákona se nepovažuje závodní stravování. ²⁾

§ 8**Ubytovací služby**

Ubytovacími službami se rozumí poskytování přechodného ubytování a služeb s ním souvisejících veřejnosti v závodech a zařízeních k tomu určených za úplatu.

§ 9**Služby cestovních kanceláří**

Službami cestovních kanceláří se rozumí poskytování služeb účastníkům cestovního ruchu, zejména organizování rekreačních, turistických, tematických a jiných zájezdů a pobytů, poskytování a zprostředkování dopravy účastníkům cestovního ruchu, zajišťování služeb veřejného stravování, ubytovacích, průvodcovských a dalších souvisejících služeb.

§ 10**Velkoobchodní činnost**

(1) Velkoobchodní činností se rozumí zabezpečování dodávek zboží z výroby, popřípadě z dovozu za účelem řádného a plynulého zásobování maloobchodní nebo jiné obchodní činnosti, popřípadě jiných odběratelů.

(2) Za velkoobchodní činnost podle tohoto zákona se nepovažuje činnost odbytových a zásobovacích organizací, pokud zabezpečují materiálně technické zásobování organizací.

§ 11

Obchodní činnost se provozuje v prodejnách, v odbytových střediscích restauračního stravování, v závodech a zařízeních poskytujících ubytovací služby, v cestovních kancelářích, v objednávkových kancelářích obchodu palivy, u čerpadel pohonných hmot, popřípadě v dalších provozovnách, které provozují obchodní činnost (dále jen "prodejna nebo provozovna"); jejich rozmístění se uskutečňuje v souladu se zájmy řádného a plynulého zásobování občanů a poskytování služeb.

§ 12

Podrobnější vymezení obsahu a rozsahu provozování obchodní činnosti a zásady pro plánování a výstavbu prodejen nebo provozoven upraví prováděcí předpis.

ODDÍL 2**Oprávnění k provozování obchodní činnosti organizacemi****§ 13****Oprávnění k provozování obchodní činnosti**

(1) Obchodní činnost mohou provozovat

- a) organizace řízené ministerstvem obchodu, Českým svazem spotřebních družstev nebo národními výbory, zřízené k provozování obchodní činnosti,
- b) ostatní organizace jen, pokud jim bylo uděleno povolení, popřípadě jsou k tomu jinak oprávněny podle tohoto zákona.

(2) Ustanovení zvláštních předpisů, pokud vyžadují k provozování některých obchodních činností zvláštní povolení, ³⁾ zůstávají nedotčena.

Povolovací řízení**§ 14**

(1) Povolení k provozování obchodní činnosti udělují ministerstvo obchodu nebo národní výbory; tyto orgány udělují též souhlas k trvalému zastavení provozování obchodní činnosti.

(2) Ministerstvo obchodu uděluje povolení k provozování obchodní činnosti, jestliže

- a) jde o provozování obchodní činnosti jedné nebo více organizací na území přesahujícím územní obvod jednoho kraje a o povolení žádá jejich ústřední orgán nebo
- b) o povolení žádá jiná než socialistická organizace nebo
- c) jde o velkoobchodní činnost.

(3) Nejde-li o případy uvedené v odstavci 2, udělují povolení k provozování obchodní činnosti

- a) krajský národní výbor, jestliže má být obchodní činnost provozována na jeho území ve více než jednom okrese,
- b) okresní národní výbor, jestliže má být obchodní činnost provozována jen na jeho území,
- c) městský národní výbor, jestliže má být obchodní činnost provozována jen na jeho území,
- d) místní národní výbor jen, jde-li o jednorázové provozování obchodní činnosti na jeho území.

§ 15

Orgány uvedené v § 14 udělí povolení k provozování obchodní činnosti jen, je-li to v souladu s potřebami společnosti a s uspokojováním zájmů občanů a pokud má organizace potřebné podmínky a prostředky k provozování obchodní činnosti nebo je vytvoří ve stanovené lhůtě.

§ 16

Organizace je oprávněna provozovat obchodní činnost jen v rozsahu a územním obvodu stanoveném v povolení.

§ 17

Orgán, který zřizuje organizaci nebo mění předmět její hospodářské činnosti, může uvést ve zřizovací listině, ve stanovách, ve statutu nebo v jiném aktu, jako předmět hospodářské činnosti organizace provozování obchodní činnosti jen na základě povolení uděleného příslušným orgánem státní správy (§ 14), pokud je podle tohoto zákona třeba.

§ 18

Podrobnosti o obsahu žádosti o udělení povolení k provozování obchodní činnosti a o postupu při jejím podávání upraví prováděcí předpis.

§ 19

Zánik oprávnění

(1) Orgán, který je příslušný podle § 14 udělit povolení k provozování obchodní činnosti,

- a) odejme toto povolení, jestliže bylo uděleno na podkladě nesprávných údajů uvedených organizací nebo, jestliže pominuly předpoklady, za kterých bylo uděleno anebo jestliže to vyžadují zájmy řádného a plynulého zásobování vnitřního obchodu nebo jiné důležité zájmy společnosti,
- b) může toto povolení odejmout nebo změnit, jestliže oprávněná organizace nevyužívá povolení bez zvláštního důvodu nebo porušuje povinnosti uložené jí podle tohoto zákona.

(2) Oprávnění k provozování obchodní činnosti zaniká

- a) zánikem oprávněné organizace likvidací,

- b) odnětím povolení podle odstavce 1,
- c) rozhodnutím, jímž byl orgánem státní správy příslušným k udělení povolení, vysloven souhlas s trvalým zastavením provozování obchodní činnosti, oznámeným organizací,
- d) uskutečněním jednorázové obchodní činnosti [§ 14 odst. 3 písm. d)],
- e) uplynutím doby, na kterou bylo povolení uděleno.

ODDÍL 3

Podmínky provozování obchodní činnosti

§ 20

(1) Organizace, která provozuje obchodní činnost, je povinna dodržovat podmínky stanovené tímto zákonem, prováděcími nebo zvláštními předpisy a podmínky stanovené v povolení k provozování obchodní činnosti, pokud takové povolení potřebuje; zejména je povinna

- a) provozovat obchodní činnost v souladu se zásadami jednotné socialistické obchodní politiky a úkoly uloženými podle tohoto zákona, prováděcích nebo zvláštních předpisů,
- b) dodržovat stanovený sortiment zboží a rozsah služeb, ve kterém je oprávněna provozovat obchodní činnost a zabezpečit rovnoměrné zásobování občanů po celou prodejní dobu,
- c) zajišťovat ve spolupráci s výrobními a ostatními dodavatelskými organizacemi dostatečné množství zboží ve stanoveném sortimentu a jakosti a v různých cenových skupinách,
- d) pečovat všestranně o bezpečnost a ochranu zdraví při práci a hygienické podmínky prodeje,
- e) zajišťovat ve spolupráci s výrobními a ostatními organizacemi dostatečné množství a stanovený sortiment náhradních dílů a součástí v obchodní síti a dohodnout zabezpečení záručních a pozáručních oprav,
- f) navrhopat příslušnému místnímu národnímu výboru úpravu prodejní nebo provozní doby (dále jen "prodejní doba") a stanovenou prodejní dobu dodržovat a seznámit s ní občany,
- g) dodržovat stanovené základní provozní a technické vybavení prodejen nebo provozoven, oborové normy o kategorizaci ubytovacích závodů a zařízení a odbytových středisek restauračního stravování,
- h) chránit zájmy občanů ve vnitřním obchodě a aktivně působit na rozvíjení socialistických vztahů mezi pracovníky zabezpečujícími obchodní činnost a občany, zejména vést tyto pracovníky k ochotě, poctivosti a aktivnímu zájmu o spokojenost občanů,
- i) dbát, aby pracovníci zabezpečující obchodní činnost, měli stanovenou kvalifikaci a splňovali ostatní požadavky kladené na pracovníky prodejen nebo provozoven.

(2) Podrobnější podmínky provozování obchodní činnosti upraví prováděcí předpis.

ODDÍL 4

Stanovení prodejní doby

§ 21

(1) Prodejní dobu v prodejnách nebo provozovnách stanoví, popřípadě mění příslušné místní národní výbory na návrh organizace, oprávněné k provozování obchodní činnosti. Organizace je povinna návrh projednat s příslušným orgánem Revolučního odborového hnutí.

(2) Prodejní doba se stanoví ve shodě se společenským zájmem tak, aby občané měli možnost obstarat nákupy a služby v mimopracovní době.

(3) Nepředloží-li organizace návrh na stanovení, popřípadě změnu prodejní doby prodejny nebo provozovny, nebo předloží návrh, který neodpovídá odstavci 2, stanoví prodejní dobu příslušný místní národní výbor po projednání s organizací a s příslušným orgánem Revolučního odborového hnutí.

ODDÍL 5

Přechodné uzavření prodejny nebo provozovny

§ 22

(1) Prodejna nebo provozovna může být na nezbytně nutnou dobu uzavřena jen z důvodu

- a) provádění inventarizace hospodářských prostředků,
- b) živelní události,
- c) úmrtí pracovníka nebo poskytnutí pracovního volna v souvislosti s jeho náhlým onemocněním nebo úrazem, popřípadě v souvislosti s náhlým onemocněním, úrazem nebo úmrtím jeho rodinného příslušníka, jde-li o prodejnu nebo provozovnu s jedním pracovníkem,
- d) havarijního stavu prodejny nebo provozovny nebo jejího zařízení,
- e) adaptace nebo jiné úpravy prodejny nebo provozovny nebo jejího vybavení, popřípadě zařízení.

(2) Organizace provozující obchodní činnost je povinna projednat přechodné uzavření prodejny nebo provozovny s příslušným místním národním výborem.

(3) V jiných případech než jsou uvedeny v odstavci 1 může být prodejna nebo provozovna na přechodnou dobu uzavřena jen se souhlasem příslušného místního národního výboru anebo na základě rozhodnutí jiného příslušného orgánu státní správy vydaného podle zvláštních předpisů. ⁴⁾

(4) Při přechodném uzavření prodejny nebo provozovny je organizace provozující obchodní činnost povinna ve spolupráci s příslušným místním národním výborem zabezpečit náhradní prodej zboží nebo poskytování služeb jiným způsobem tak, aby bylo zajištěno v místě řádné a plynulé zásobování občanů nebo zabezpečit v nejbližší prodejně nebo provozovně stejného sortimentního typu prodej zboží nebo poskytování služeb podle tohoto zákona.

ODDÍL 6

Prodej zboží občany

§ 23

(1) Občan je oprávněn prodávat zboží jen v rozsahu a za podmínek stanovených na základě tohoto zákona nebo zvláštních předpisů.

(2) Rostlinné a živočišné výrobky z vlastní drobné zemědělské výroby a lesní plody mohou občané prodávat bez povolení, pokud zvláštní ⁵⁾ předpisy nestanoví jinak.

§ 24

(1) Občané mohou prodávat vlastní po domácku vyráběné nebo zpracované výrobky na základě povolení, které uděluje místní národní výbor, v jehož územním obvodu má být prodej provozován.

(2) Místní národní výbor stanoví v uděleném povolení druhy výrobků, rozsah a místo prodeje, dobu platnosti povolení a popřípadě další podmínky, za nichž může občan tyto výrobky prodávat.

§ 25

Občan, kterému bylo uděleno povolení k prodeji zboží,

- a) může je prodávat jen na trzích nebo jiných místech určených příslušným místním národním výborem,
- b) je povinen mít při prodeji u sebe doklad o uděleném povolení k prodeji zboží a vykázat se jím na vyzvání oprávněných orgánů; zároveň je povinen na viditelném místě čitelně uvést svoje jméno a místo trvalého pobytu.

§ 26

Místní národní výbory vydávají tržní řády, ve kterých ve shodě se zájmy občanů stanoví podmínky pro prodej zboží na trzích, zejména stanoví dobu a místo prodeje zboží a výši poplatků za užívání veřejného prostranství. ⁶⁾

§ 27

(1) Povolení k prodeji vlastních po domácku vyráběných nebo zpracovaných výrobků zaniká uplynutím doby, na kterou bylo uděleno, nebo smrtí občana.

(2) Povolení může být odňato, jestliže je občan bez zvláštního důvodu nevyužívá, porušuje povinnosti uložené mu na základě tohoto zákona nebo zvláštních předpisů nebo vyžadují-li to zájmy společnosti.

§ 28

Podrobnosti o obsahu žádosti o udělení povolení k prodeji vlastních po domácku vyráběných nebo zpracovaných výrobků, podrobnější podmínky a rozsah provozování tohoto prodeje a druhy uvedených výrobků, k jejichž prodeji není třeba povolení, stanoví prováděcí předpis.

ODDÍL 7

Ochrana zájmů občanů ve vnitřním obchodě

§ 29

(1) Organizace, které provozují obchodní činnost, jsou povinny kromě podmínek stanovených v § 20 a ve zvláštních předpisech ⁷⁾ dodržovat, popřípadě vytvářet další podmínky k ochraně zájmů občanů ve vnitřním obchodě; zejména jsou povinny

- a) zavádět a uplatňovat takovou organizaci práce a technologii provozu, která přispívá k řádnému a plynulému zásobování občanů a poskytování služeb,
- b) pečovat o trvalé zvyšování úrovně nabídky zboží, poskytovaných služeb a obsluhy v prodejnách nebo provozovnách,
- c) provádět jakostní a cenovou přejímku tak, aby se zamezilo prodeji zboží neodpovídajícího technickým normám, cenovým a jiným předpisům, ⁸⁾ popřípadě estetickým požadavkům; ve vnitřním obchodě nesmí být prodáváno zboží, které neodpovídá předpisům o bezpečnosti a ochraně zdraví,
- d) uplatňovat vůči dodavatelům aktivně požadavky na zvyšování technické a estetické úrovně zboží a jeho obalu a dbát na zvyšování jeho užité hodnoty,
- e) v souladu se zvláštními předpisy ⁹⁾ uplatňovat požadavky na tvorbu progresivních technických norem a na jejich změny, navrhopvat výrobky k povinnému hodnocení a využívat jeho výsledků, zejména ve spolupráci s výrobními organizacemi zabezpečovat označování výrobků stupněm jakosti, popřípadě informací o výjimce z technických norem,
- f) zabezpečovat informovanost občanů o prodávaném zboží a poskytovaných službách.

(2) Ministerstvo obchodu, Český svaz spotřebních družstev, ostatní ústřední orgány a národní výbory, které řídí organizace provozující obchodní činnost, vytvářejí ve spolupráci s ústředními orgány dodavatelských organizací ucelený systém obchodně politických, právních, technickoorganizačních, výchovných a kontrolních opatření k dalšímu prohlubování a realizaci ochrany zájmů občanů ve vnitřním obchodě.

(3) Jestliže občan uplatní právo z odpovědnosti za vady zboží nebo služeb (dále jen "reklamace"), je vedoucí prodejny nebo provozovny nebo jím pověřený pracovník povinen po pečlivém přezkoumání o reklamaci rozhodnout ihned, ve složitých případech do tří dnů. Vyřízení reklamace týkající se vad zboží nesmí být činěno závislým na vyjádření dodavatelské organizace. Předpis o vyřizování reklamací občanů musí být v každé prodejně nebo provozovně umístěn na dobře viditelném a přístupném místě.

(4) Postup a podrobnosti při vyřizování reklamací občanů upraví prováděcí předpis.

ČÁST TŘETÍ

Řízení vnitřního obchodu

ODDÍL 1

Odvětvové řízení vnitřního obchodu

§ 30

(1) Ministerstvo obchodu, Český svaz spotřebních družstev, ostatní ústřední orgány a národní výbory jsou ve vzájemné spolupráci v jimi řízených organizacích, pokud provozují obchodní činnost, povinny v souladu s úkoly stanovenými národohospodářskými plány, jednotnou socialistickou obchodní politikou a s využitím stanovených ekonomických nástrojů

- a) zabezpečovat jednotný a koordinovaný postup při tvorbě, plnění a kontrole plnění plánu maloobchodního obratu,
- b) provádět podle jednotných zásad výzkum vnitřního trhu a spotřebitelské poptávky a usměrňovat ji v souladu s potřebami rozvoje socialistického životního způsobu,
- c) vytvářet jednotné podmínky pro koordinovaný a plánovitý rozvoj materiálně technické základny a pro rozmisťování prodejen nebo provozoven ve všech obchodních systémech,
- d) zajišťovat realizaci jednotných principů pro stanovení ekonomických podmínek obchodní činnosti,
- e) vytvářet základní podmínky sociálního rozvoje, výchovy a stabilizace kádrů ve vnitřním obchodě,
- f) zajišťovat podle zvláštních předpisů ¹⁰⁾ pohotovou a jednotnou informační soustavu v odvětví vnitřního obchodu.

(2) Ministerstvo obchodu organizuje koordinované zabezpečování úkolů uvedených v odstavci 1.

(3) Jednotné zásady provádění výzkumu vnitřního trhu a spotřebitelské poptávky a jejího usměrňování stanoví prováděcí předpis.

ODDÍL 2

Orgány státní správy pro vnitřní obchod

§ 31

(1) Státní správu v odvětví vnitřního obchodu vykonávají a úkoly stanovené podle tohoto zákona plní orgány státní správy pro vnitřní obchod, kterými jsou

- a) ministerstvo obchodu jako ústřední orgán státní správy pro vnitřní obchod,
- b) národní výbory.

(2) Při výkonu státní správy v odvětví vnitřního obchodu příslušné ústřední orgány s orgány uvedenými v odstavci 1 v potřebném rozsahu spolupracují a pomáhají jim; zvláštní předpisy upravující postavení a úkoly družstevních organizací nejsou přitom dotčeny.

ODDÍL 3

Působnost orgánů státní správy pro vnitřní obchod

§ 32

Ministerstvo obchodu

Ministerstvo obchodu

- a) řídí výkon státní správy a ve stanovených případech vykonává státní správu pro vnitřní obchod a cestovní ruch; vykonává též státní obchodní dozor,
- b) předkládá vládě České socialistické republiky návrhy zásad jednotné socialistické obchodní politiky, návrhy koncepcí rozvoje odvětví vnitřního obchodu, návrhy zásadních opatření k zabezpečení řádného a plynulého zásobování občanů a ke zlepšení poskytovaných služeb ve vnitřním obchodě, včetně návrhů opatření ke zlepšení výroby a dovozu zboží, jakož i návrhy opatření v cestovním ruchu,
- c) sestavuje návrh plánu vnitřního obchodu,
- d) činí podle zásad určených vládou České socialistické republiky opatření potřebná k provádění jednotné socialistické obchodní politiky a k zabezpečení oběhu zboží, zejména řádného a plynulého zásobování občanů a ke zlepšení poskytovaných služeb, včetně usměrňování prodeje zboží, zabezpečování cenových opatření a opatření k ochraně zájmů občanů ve vnitřním obchodě,
- e) zabezpečuje podle zvláštních předpisů a jednotných zásad příslušných ústředních orgánů státní správy provádění cenové, mzdové, finanční a investiční politiky a vědecko-technického rozvoje a řídí výzkum ve vnitřním obchodě,
- f) zabezpečuje podle zvláštních předpisů a jednotných zásad příslušných ústředních orgánů státní správy úkoly a zapojení vnitřního obchodu do mezinárodní dělby práce, vědecko-technické spolupráce a výzkumu,
- g) plní další úkoly ve vnitřním obchodě vyplývající z tohoto zákona a zvláštních předpisů.

§ 33

Krajské národní výbory

Krajské národní výbory

- a) sledují a hodnotí úroveň zásobování občanů a poskytování služeb; navrhují nebo samy provádějí potřebná opatření k zajištění řádného a plynulého zásobování občanů a poskytování služeb,
- b) provádějí rozborů vývoje osobní spotřeby,
- c) vypracovávají koncepci rozvoje materiálně technické základny vnitřního obchodu a cestovního ruchu, koordinují a kontrolují její realizaci,
- d) vypracovávají koncepce rozvoje podniků řízených národními výbory v odvětví vnitřního obchodu a kontrolují její realizaci,
- e) koordinují rozvoj jednotlivých systémů veřejného stravování,
- f) vypracovávají koncepci rozvoje cestovního ruchu a kontrolují její realizaci,
- g) vykonávají státní obchodní dozor,
- h) udělují povolení organizacím k provozování obchodní činnosti.

§ 34**Okresní národní výbory**

Okresní národní výbory

- a) sledují a hodnotí úroveň zásobování občanů a poskytování služeb a navrhuji nebo samy provádějí potřebná opatření k zajištění řádného a plynulého zásobování občanů a poskytování služeb,
- b) provádějí rozbor vývoje osobní spotřeby,
- c) vypracovávají koncepci rozvoje materiálně technické základny vnitřního obchodu a cestovního ruchu a koordinují a kontrolují její realizaci,
- d) vypracovávají koncepci rozvoje cestovního ruchu a kontrolují její realizaci,
- e) vykonávají státní obchodní dozor,
- f) ukládají pokuty organizacím podle tohoto zákona za nedostatky zjištěné orgány státního obchodního dozoru,
- g) zařazují ubytovací závody a zařízení do kategorií a tříd a odbytová střediska restauračního stravování do skupin,
- h) udělují povolení organizacím k provozování obchodní činnosti.

§ 35**Městské národní výbory**

Městské národní výbory vedle působnosti místních národních výborů podle § 36

- a) vykonávají působnost, která přísluší podle § 34 písm. a) a c) okresním národním výborům,
- b) vykonávají další působnost, která přísluší okresním národním výborům, pokud ji na ně krajské národní výbory přenesou,
- c) udělují povolení organizacím k provozování obchodní činnosti na jejich území,
- d) ukládají pokuty organizacím podle tohoto zákona za nedostatky jimi zjištěné při výkonu státního obchodního dozoru.

§ 36**Místní národní výbory**

Místní národní výbory

- a) činí opatření potřebná k zajištění řádného a plynulého zásobování občanů a poskytování služeb,
- b) stanoví prodejní dobu prodejen nebo provozoven,
- c) projednávají přechodné uzavírání prodejen nebo provozoven a udělují k němu souhlas,
- d) dávají souhlas k rozmístění, umístění a zahájení činnosti nových prodejen nebo provozoven a k rozšíření, omezení nebo zrušení jejich činnosti,
- e) vyjadřují se k návrhům na ustanovení a odvolání vedoucích prodejen nebo provozoven organizací řízených národními výbory vyšších stupňů; při zjištění závažných nebo opakovaných nedostatků v činnosti těchto prodejen nebo provozoven mohou navrhnout odvolání jejich vedoucích z funkce,
- f) povolují prodej zboží občany,
- g) určují tržiště, popřípadě jiná místa pro prodej zboží občany a vydávají tržní řád,
- h) vykonávají státní obchodní dozor,
- i) zřizují spotřebitelské rady a řídí jejich činnost,
- j) udělují povolení organizacím k jednorázovému provozování obchodní činnosti,

- k) vyjadřují se k rozvozním plánům zboží,
- l) projednávají přestupky podle tohoto zákona.

ČÁST ČTVRTÁ

Státní obchodní dozor ve vnitřním obchodě

§ 37

(1) Orgány státního obchodního dozoru v odvětví vnitřního obchodu jsou národní výbory a ministerstvo obchodu.

(2) Při výkonu státního obchodního dozoru dozírají příslušné orgány, zda organizace, které provozují obchodní činnost, a občané, kteří prodávají zboží, dodržují podmínky a plní povinnosti stanovené na základě tohoto zákona, jakož i povinnosti uložené opatřeními orgánů státní správy; zejména dozírají, zda jsou dodržovány stanovené podmínky provozování obchodní činnosti organizací nebo prodeje zboží občanem, zda je dodržován stanovený sortiment, množství, jakost, hmotnost a cena zboží, prodejní doba a další podmínky a povinnosti, stanovené k ochraně zájmů občanů ve vnitřním obchodě.

(3) Zjistí-li orgán státního obchodního dozoru nedostatky, vyzve organizaci, popřípadě podle povahy věci orgán, který ji řídí, nebo občana prodávajícího zboží, aby zjednal nápravu; při výkonu dozoru v prodejnách nebo provozovnách může ve své působnosti vydávat nezbytné zákazy, jakož i činit zatímní opatření k odstranění nedostatků.

§ 38

(1) Pracovníci orgánu státního obchodního dozoru jsou při plnění svých úkolů oprávněni vstupovat do prodejen nebo provozoven, zařízení a objektů, pokud k tomu není třeba povolení podle zvláštních předpisů, provádět potřebná šetření, požadovat potřebné údaje a vysvětlení a nahlížet do příslušných dokladů. Při výkonu státního obchodního dozoru jsou povinni vykazovat se průkazem orgánu státního obchodního dozoru a zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, tvořících předmět státního, hospodářského nebo služebního tajemství.

(2) Orgán státního obchodního dozoru si může ve složitých případech přibrat ke spolupráci znalce, který pak má oprávnění příslušející podle odstavce 1 pracovníkům orgánu státního obchodního dozoru.

§ 39

Místní národní výbory k zabezpečování úkolů spojených s výkonem státního obchodního dozoru zřizují spotřebitelské rady. ¹¹⁾

§ 40

Ke zvýšení ochrany zájmů občanů ve vnitřním obchodě jsou ve výjimečných případech odborně kvalifikovaní pracovníci, pověřeni ústředním orgánem, který řídí organizaci provozující obchodní činnost, oprávněni dozírat na dodržování technických norem, výrobních postupů a technologie při výrobě zboží, a to zejména v těch případech, kdy dochází opětovně nebo ve větším rozsahu k dodávkám nejakostních výrobků. Rozsah a podmínky tohoto dozoru dohodne ústřední orgán, který řídí organizaci provozující obchodní činnost, s ústředním orgánem, který řídí výrobní organizaci.

§ 41

Při výkonu státního obchodního dozoru se orgány dozoru opírají o zkušenosti a iniciativu pracujících a spolupracují s orgány lidové kontroly a s orgány Revolučního odborového hnutí a jiných společenských organizací; mohou si též vyžádat spolupráci orgánů sledujících dodržování cen, jakosti a zdravotní nezávadnosti zboží a hygienických předpisů v prodejnách nebo provozovnách.

§ 42

V každé prodejně nebo provozovně musí mít občan k dispozici knihu přání a stížností, do které může zapsat své stížnosti, oznámení a podněty.

§ 43

V každé prodejně nebo provozovně musí být inspekční kniha, do které je povinen příslušný orgán učinit záznam o provedené kontrole a o zjištěných skutečnostech, včetně navržených nebo uložených opatření k odstranění nedostatků.

§ 44

Zvláštní předpisy upravující postavení a úkoly orgánů státních inspekcí ¹²⁾ nejsou tímto zákonem dotčeny.

§ 45

Prováděcí předpis upraví podrobněji výkon státního obchodního dozoru, vedení knih přání a stížností, způsob vyřizování stížností, oznámení a podnětů občanů zapsaných v knize přání a stížností a vedení inspekčních knih.

ČÁST PÁTÁ**Pokuty a jiné sankce****§ 46**

(1) Okresní národní výbor, městský národní výbor nebo v obci určené krajským národním výborem místní národní výbor uloží organizaci, která

- a) nezajišťuje podmínky pro výkon státního obchodního dozoru, brání v jeho výkonu nebo neprovede ve stanovené lhůtě opatření uložené orgánem státního obchodního dozoru anebo neodstraní závadu zjištěnou při výkonu státního obchodního dozoru ve lhůtě stanovené pro zjednání nápravy, pokutu až do výše 100 000 Kčs,
- b) nedodrží podmínky pro provozování obchodní činnosti stanovené tímto zákonem nebo na základě něho uložené, pokutu až do výše 300 000 Kčs,
- c) přes předcházející písemné upozornění provozuje obchodní činnost bez předepsaného povolení, pokutu až do výše 500 000 Kčs.

(2) Zjistí-li porušení povinnosti podle odstavce 1 jiný orgán státního obchodního dozoru, než který je uveden v odstavci 1, oznámí to příslušnému okresnímu národnímu výboru s návrhem na uložení pokuty.

(3) Při stanovení výše pokuty se přihlíží zejména k závažnosti a době trvání protiprávního jednání, k míře zavinění, k rozsahu způsobené škody, zejména k rozsahu poškození občana.

§ 47

(1) Pokuta je splatná do triceti dnů ode dne, kdy nabylo právní moci rozhodnutí, jímž byla uložena.

(2) Pokutu lze organizaci uložit do jednoho roku ode dne, kdy se o porušení povinnosti dozvěděl příslušný národní výbor, nejpozději však do tří let ode dne, kdy k porušení povinnosti došlo.

§ 48

Uložením pokuty organizaci zůstává nedotčena odpovědnost organizace, popřípadě jejích pracovníků podle zvláštních předpisů.

§ 49**Přestupky při prodeji zboží občany**

(1) Za přestupek při prodeji zboží občany může místní národní výbor uložit

- a) důtku,
- b) pokutu ve výši uvedené v odstavci 2 nebo 3,
- c) propadnutí zboží.

(2) Pokutu až do výše 2 000 Kčs lze uložit občanovi, který se dopustí přestupku tím, že

- a) poruší povinnost stanovenou tržním řádem,
- b) prodává zboží na místě, kde prodej zboží není dovolen,
- c) nevykáže se příslušným orgánům povolením k prodeji zboží,
- d) neuvede na viditelném místě čitelně svoje jméno a místo trvalého pobytu,
- e) poruší jinou povinnost stanovenou tímto zákonem nebo na základě něho uloženou.

(3) Pokutu až do výše 5 000 Kčs lze uložit občanovi, který se dopustí přestupku tím, že

- a) prodává zboží, k jehož prodeji je třeba povolení, bez tohoto povolení nebo provozuje neoprávněně obchodní činnost,
- b) poškozují občana na ceně, sortimentu, jakosti, množství nebo hmotnosti prodáváného zboží.

§ 50**Propadnutí a zabránění zboží**

(1) Jestliže občan prodává zboží vadné jakosti nebo za neodpovídající cenu nebo prodává zboží bez povolení, může místní národní výbor vyslovit

- a) propadnutí zboží, jehož bylo použito ke spáchání přestupku a které náleží občanovi, který se přestupku dopustil,
- b) zabránění zboží, jehož bylo použito ke spáchání přestupku, avšak pachatele nelze volat k odpovědnosti nebo mu věc nenáleží.

(2) Propadnutí zboží může místní národní výbor vyslovit i vedle důtky nebo pokuty.

(3) Vlastníkem propadlého nebo zabráněného zboží se stává stát.

§ 51

Není-li v tomto zákoně výslovně stanoveno jinak, platí o přestupcích a jejich projednávání obecné předpisy. ¹³⁾

§ 52

Pokuty uložené podle § 46 a 49 jsou příjmem národních výborů, které je uložily.

ČÁST ŠESTÁ
Přechodná ustanovení**§ 53**

(1) Organizace, které oprávněně provozují ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona obchodní činnost, k níž je podle něho třeba povolení, jsou oprávněny ji provozovat ve stejném rozsahu i nadále jen, pokud tuto skutečnost oznámí do šesti měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona orgánu státní správy, který by jinak byl příslušný podle § 14; neučiní-li tak, považují se za neoprávněné provozovatele.

(2) Oznamovací povinnost podle odstavce 1 se považuje za splněnou, provede-li ve stejné lhůtě oznámení orgán, který je oprávněn požádat o povolení podle § 14 odst. 2 písm. a).

§ 54

Občan, který je oprávněn ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona prodávat vlastní po domácku vyráběné nebo zpracované výrobky, je povinen, pokud chce tyto výrobky dále prodávat, požádat příslušný místní národní výbor do šesti měsíců po uvedeném dni o udělení povolení k prodeji výrobků podle tohoto zákona; jeho oprávnění k prodeji zaniká.

ČÁST SEDMÁ
Závěrečná ustanovení**§ 55****Společná ustanovení**

(1) Ustanovení tohoto zákona se nevztahují na

- a) prodej léčiv nebo zdravotnických potřeb, pokud je provozován organizacemi nebo zařízeními jednotné zdravotnické soustavy,
- b) prodej a rozšiřování periodického tisku, prodej poštovních a jiných cenin a prodej filatelistického zboží a reproduktorů rozhlasu po drátě, pokud jsou provozovány organizacemi nebo zařízeními spojů,
- c) obchodní činnost organizací řízených ministerstvem kultury České socialistické republiky,
- d) prodej devocionálií nebo církevní literatury, pokud je provozován církví nebo náboženskou společností,
- e) zahraničně hospodářskou činnost. ¹⁴⁾

(2) Rozsah a podmínky provozování obchodní činnosti v útvech a zařízeních ozbrojených sil a ozbrojených sborů vzájemně dohodnou ministerstvo obchodu, federální ministerstvo národní obrany, federální ministerstvo vnitra a ministerstvo spravedlnosti České socialistické republiky.

§ 56**Zmocňovací ustanovení**

Ministerstvo obchodu vydá v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány obecně závazné právní předpisy k provedení § 5, 12, 18, § 20 odst. 2, § 28, § 29 odst. 4, § 30 odst. 3 a § 45.

§ 57**Zrušovací ustanovení**

Zrušují se

1. zákon č. 160/1949 Sb., o vnitřním obchodě,
2. vyhláška ministerstva vnitřního obchodu č. 13/1968 Sb., kterou se vyhlašují pravidla obchodního podnikání, ve znění vyhlášky č. 105/1971 Sb.,
3. vyhláška ministerstva vnitřního obchodu č. 218/1954 Ú. l., o jednotném vedení knihy přání a stížností v maloobchodních prodejnách a závodech společného stravování,
4. vyhláška ministerstva vnitřního obchodu č. 177/1956 Ú. l., o zařazování závodů veřejného stravování do cenových skupin, ve znění zákona České národní rady č. 146/1971 Sb.

§ 58**Účinnost zákona**

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. dubna 1982.

Kempný v. r.

Korčák v. r.

- 1) § 239 odst. 1 občanského zákoníku č. 40/1964 Sb.
- 2) Nařízení vlády Československé socialistické republiky č. 25/1974 Sb., o závodním stravování.
- 3) Např. zákon č. 162/1949 Sb., o zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů a vládní nařízení č. 56/1967 Sb., o jedech a jiných látkách škodlivých zdraví.
- 4) Např. zákon č. 20/1966 sb., o péči o zdraví lidu, zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).
- 5) Např. zákon č. 61/1964 Sb., o rozvoji rostlinné výroby, zákon č. 20/1966 Sb., vyhláška federálního ministerstva zemědělství a výživy č. 123/1976 Sb., o základních podmínkách dodávky zemědělských výrobků a potřeb, ve znění vyhlášky č. 83/1977 Sb.
- 6) Zákon č. 82/1952 Sb., o místních poplatcích.
- 7) Např. občanský zákoník č. 40/1964 Sb. a zákon č. 20/1966 Sb.
- 8) Např. zákon č. 30/1968 Sb., o státním zkušebnictví.
- 9) Zákon č. 96/1964 Sb., o technické normalizaci.
Zákon č. 30/1968 Sb.
- 10) Zákon č. 21/1971 Sb., o jednotné soustavě sociálně ekonomických informací.
- 11) § 65 zákona č. 69/1967 Sb., o národních výborech, ve znění pozdějších předpisů.
- 12) Zákon č. 122/1962 Sb., o státní zemědělské, potravinářské a obchodní inspekci, ve znění zákona č. 31/1968 Sb.
- 13) Zákon č. 60/1961 Sb.
Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).
- 14) Zákon č. 42/1980 Sb., o hospodářských stycích se zahraničím.

